

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет фізичного виховання

Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання і біології

“

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ ТА ТВАРИН

підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(назва програми)
мова навчання українська

Слов'янськ – 2020 р.

Розробник: Курільченко І.Ю., кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Дичко В.В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології ДВНЗ «ДДПУ».

Горобець Л.В. – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики ДВНЗ «ДДПУ».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології доктор біологічних наук, професор Дичко В.В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“28” серпня 2020 р.

протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ ТА ТВАРИН

Кількість кредитів	3 кредити ECTS, 90 годин, з яких 26 год. становить контактна робота з викладачем (14 год. лекцій; 12 год. практичних занять), 64год. – самостійна робота
Рік підготовки, семестр	II-й рік підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, 3 семестр
Компонент освітньої програми	вибірковий компонент освітньо-професійної програми
Викладач	Курільченко І.Ю., <i>доцент</i> кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології, <i>кандидат біологічних наук, доцент</i>
Контактна інформація	irina82203@gmail.com
Консультації	Консультації проводиться першу середу місяця з 14.30 до 15.30. У разі неможливості відвідування консультацій можна з'ясувати поточні питання на сторінці дистанційного навчання в розділі «Консультація» (залишити повідомлення) (http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/my/) або на електронну скриньку irina82203@gmail.com надіслати лист із зазначенням назви навчальної дисципліни
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Екологія людини та тварин» є вибірковою компонентою освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Дисципліна «Екологія людини та тварин» є професійно спрямованою та займає важливе місце в загальному плані підготовки майбутніх вчителів. <u>Об'єктом вивчення</u> екологія людини та тварин є живі організми та природні угруповання та екосистеми. <u>Предметом вивчення</u> – процеси які відбуваються в екосистемах, різноманітність взаємозв'язків між організмами, їхніми угрупованнями та середовищем існування.

**Опис навчальної
дисципліни**

Мета вивчення навчальної дисципліни «Екологія людини та тварин» є усвідомлення майбутнім фахівцем щодо оптимального існування людини в екологічно безпечному навколишньому середовищі, розуміння механізмів взаємодії людини і довкілля, аналізу першочергових вимог для збереження генофонду людської популяції. Особливо важливо усвідомлювати свою природну сутність, свою невіддільність від природи, а звідси і вміння застосовувати набуті знання без втрат і шкоди для природи, особливо для тваринного світу, для її збереження, подальшого розвитку, для аналізу природних і суспільних процесів, які тісно переплетені та взаємопов'язані. З'ясувати специфіку впливу факторів середовища (абіотичні та біотичні) на організми: як подразники, обмежувачі, модифікатори, сигнали.

У результаті опанування навчальної дисципліни здобувачі набувають *компетентностей*, як-от:

- Узагальнює базові знання природничих та конкретних біологічних наук в обсязі, необхідному для обґрунтування загальнотеоретичних питань біології (об'єктно-предметна область, термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження, історія розвитку тощо).
- Знає основні вимоги чинного законодавства України щодо використання біологічних ресурсів, користується нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією
- Здійснює аналіз структурно-функціональної організації, механізмів регуляції та адаптації організмів, знає та вміє демонструвати основні закономірності формування, кількісної оцінки та стратегії збереження біологічного різноманіття, збільшення продуктивності й стійкості екосистем.
- Використовує інноваційні підходи для розв'язання конкретних біологічних завдань, застосовує набуті знання за спеціалізацією для вирішення конкретних практичних завдань, моделює об'єкти і процеси у живих організмах та їхніх компонентах із використанням математичних методів та інформаційних технологій.

Ключові слова: екологія, абіотичні фактори, біотичні фактори, теплорегуляція, орографічні, біогенні фактори, ліхеноіндикація.

Програмні результати навчання: Матеріали та ресурси:

1. Бондар О. І. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку / видання: монографія / О. І. Бондар, Т. П. Галушкіна, П. Я Унгурян.- Видавництво: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019.- 238 с.

2. Дубовий О.В. Екологічний дизайн: навчальний посібник / О.В. Дубовий, Т.П. Блажкевич, В.І. Дубовий - ISBN: 978-966-289-235-2, 2019. – 363 с.

3. Марчук Г.П. Геоінформаційний моніторинг екологічного стану локальних агроекосистем: навчальний посібник (стереотипне видання) / Г.П. Марчук, Т.А. Біла - ISBN: 978-966-2393-48-4, 2019.-242 с.

4. Томільцева А.І. Екологічні основи управління водними

	<p>ресурсами : _ підручник / А.І. Томільцева, А.В. Яцик, В.Б. Мокін та ін. – К. : Інститут екологічного управління та збалансованого при- родокористування, 2017. – 200 с.</p> <p>5.Кожемяк М.А. Екологія людини: методичні вказівки до практичних робіт для студентів факультету хімії та фармації (спеціальність 014 «Середня освіта (Хімія)») /М.А. Кожемяк. – Одеса, 2019. – 43с.</p> <p>6.Основи екології : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Н. М. Заверуха, В. В. Серебряков, Ю. А. Скиба: МОНУ. – 4-те вид. – Київ : Каравела, 2017. – 288 с.</p> <p>Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни передбачено на навчальній платформі Moodle1 http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/my/</p>
<p style="text-align: center;">Теми</p>	<p>Тема 1. Предмет, метод, сутність і задачі екології людини та тварин. Основні завдання екології людини та тварин на сучасному етапі розвитку суспільства щодо існування в екологічно безпечному природному середовищі.</p> <p>Тема 2. Етапи взаємодії людини і навколишнього природного середовища.</p> <p>Тема 3. Вплив природних факторів на людину та тварин.</p> <p>Тема 4. Світло як екологічний фактор. Роль світла в житті людини і тварин.</p> <p>Тема 5. Значення температури в житті людини і тварин.</p> <p>Тема 6. Вода як екологічний фактор. Значення води в житті рослин і тварин. Екологічні зони Світового океану. Екологічна роль атмосферної вологи.</p> <p>Тема 7. Хімічний склад повітря як екологічний фактор. Газовий склад атмосферного і ґрунтового повітря та його екологічне значення.</p> <p>Тема 8. Вплив орографічних та едафічних факторів на організм людини та тварин. Особливості форм рельєфу як екологічного фактору.</p> <p>Тема 9. Людина і тваринні організми та біотичні фактори. Взаємозв'язок і взаємний вплив біотичних факторів. Вплив на рослини зоогенного фактору.</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Опанування навчальної дисципліни відбувається в межах студентоцентрованого, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного підходів. Лекції (проблемні, візуалізації, із застосуванням техніки зворотнього зв'язку, із заздалегідь запланованими помилками) проводяться у супроводі навчальних відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; та відеофільмів. Практичні заняття передбачають проведення дослідів, експериментів, дискусій, бесід, ситуаційного аналізу, аналізу конкретних ситуацій. В рамках самостійної роботи використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові, евристичні та дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Для успішного опанувати навчальну дисципліну необхідно бути активними під час обговорень теоретичних питань, тестувань, презентацій результатів самостійних робіт, практичних завдань, аналізу педагогічних ситуацій, захисту практичних робіт.</p> <p><u>Поради для успішного навчання.</u></p> <p>Вчитися - нелегка праця. Щодня доводиться відвідувати</p>

заняття, запам'ятовувати величезну кількість нової інформації, вести конспекти, відповідати на питання викладачів і писати контрольні роботи. А вдома навалюються домашні завдання, величезні параграфи маса письмових завдань, практичні, лабораторні, реферати...

1. **Правильно постав задачу!** Не думай, як змусити себе вчитися, а думай, як почати добре вчитися. Не примушуй себе (підсвідомість буде чинити опір насильству), а плануй! Постав мету отримати в семестрі по предмету "X" на бал більше, ніж зараз, і підсвідомість тут же знайде шляхи вирішення цього завдання.

2. **Знайди мотив** (причину, стимул) вчитися добре. Мотивація може бути різна: найчастіше це якась перспектива (приз). Вона може бути близькою (Після вдало складених іспитів я поїду в табір) або довгострокової (Ось вивчусь і стану президентом!). Мотивація у кожного своя.

3. **Облаштуй робоче місце.** Банально, але факт. Можливо, лежачи на дивані з планшетом приємніше займатися, але доведено, що в лежачому положенні людина розуміє і запам'ятовує гірше і повільніше, **це пов'язано з фізіологією.**

4. **Зміни стиль одягу.** Природно, одяг сам по собі не може змусити вчитися, але стиль може. Одягни на себе стиль хорошого учня акуратно і строго. Спробуй, і ти відчуєш зміни як з боку оточуючих, **так і всередині себе.**

5. **Перетвори нудне в творче!** Наприклад, скористайся методом асоціативних карт. Це стосується ведення конспекту: записуй лекцію або текст підручника не суцільним текстом, а використовуй кольорові ручки, маркери, цитати, таблиці, схеми і замальовки. Тим самим ти перетвориш нудну лекцію в захоплююче заняття, легше запам'ятаєш інформацію і розвинеш своє креативне мислення. **Використовуй метод асоціацій** при запам'ятовуванні, сприймаючи текст не буквально, а через аналогії.

6. **Заохочуй себе за успіхи.**

7. **Найважче почати.** Лінь не дає зробити перший крок. Іноді завдання займає всього 15 хвилин, але ти знаходиш купу відмовок, щоб його не починати. Зрозумій, поки ти відтягуватимеш час початку роботи, ти посилаєш в мозок **негативні емоції.** В результаті, крім втрати часу, отримуєш поганий настрій, а завдання все одно доведеться виконувати

8. **Вчися добре з першого дня!** На підйомі новизни після відпочинку з'явиться **режим і звичка,** які допоможуть надалі.

9. **Роби більше в університеті, щоб менше робити вдома.**

10. **Влаштуй змагання з друзями.** Можна навіть посперечатися.

11. **Плануй свій день.** Чітко розділяй час на навчання і на відпочинок.

12. **Розвивай силу волі.** Вона стане в нагоді не тільки в навчанні.

Оцінювання

Для успішного складання навчальної дисципліни здобувач повинен:

1). Набрати достатню кількість балів відповідно до вимог поточного контролю:

а) під час лекційних занять здобувач може отримати 1 бал за кожну лекцію. Оцінювання залежить від роботи здобувача на лекції. Загальна максимальна сума балів за лекції дорівнює 7 балам;

б) під час практичного заняття здобувач може набрати бали в залежності від виду, складності завдань та якості їх виконання:

- опитування або тестування оцінюється до 5 балів;
- усне опитування на практичному занятті оцінюється до 5 балів;
- виконання практичного завдання під час практичного заняття оцінюється до 5 балів (загальна оцінка практичної роботи до 10 балів).

Загальна максимальна сума балів за практичні заняття –60 балів.

в) за результатами виконання завдань самостійної роботи здобувач може отримати до 4 балів за кожний тип роботи. Оцінювання залежить від якості виконаної роботи й рівня сформованості навчальної автономії здобувача. Загальна максимальна сума балів за самостійну роботу – 40 балів.

З детальним розподілом балів за кожною окремою темою можна ознайомитись на освітній платформі Moodle за лінком: <http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/my/>

2). Формою **підсумкового контролю** є залік.

Якщо здобувач за результатами поточного контролю набрав **60 балів і вище**, то він може:

❖ бути звільненим від складання екзамену й отримати 60-80 балів автоматично

❖ бути звільненим від екзамену й отримати 81-100 балів автоматично, (за умови відсутності пропусків з усіх навчальних дисциплін семестру без поважних причин + надання в деканат виконаних самостійних робіт з навчальної дисципліни)

❖ бути допущеним до складання екзамену (у разі бажання підвищити результат поточного контролю)

Екзамен складається з трьох теоретичних питань

❖ Порядок **повторного проходження** контрольних заходів і ліквідації академічної заборгованості врегульовано «Положенням про контрольні заходи в ДВНЗ «ДДПУ» (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>)

❖ **Політика щодо відвідування занять:** відсутність здобувача з неповажної причини під час перебігу заняття є неприпустимою. Якщо здобувач за певних обставин (лікарняний, академічна мобільність, відпустка тощо) пропустив заняття, він може виконати поточні контрольні заходи з іншою академічною групою або під час встановлених консультаційних годин за попередньою домовленістю з викладачем. На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони або ноутбуки, але,

	<p>безпосередньо, з навчальною метою – для вивчення дисципліни.</p> <p>❖ Політика щодо академічної доброчесності: індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату методом експертної оцінки та за допомогою on-line сервісу Unichesk. Очікується, що кожний здобувач виконує завдання свідомо та самостійно й несе відповідальність за збереження, резервне копіювання виконаних завдань. Здобувач, у роботі якого було виявлено факт порушення академічної доброчесності, отримує за завдання 0 балів. З «Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ “ДДПУ”» можна ознайомитись на лінком: http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Унікальність та цінність навчальної дисципліни «Екологія людини та тварин» полягає у можливості зрозуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. Формується вміння розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів, виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття, демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології, уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.</p>

Доцент кафедри ФТФВіБ _____

_____ Курільченко І.Ю.